

Posudek na bakalářskou práci Ing. Jaromíra Vikukela

Název: Spor Erasma Rotterdamského s Martinem Lutherem o svobodnou vůli

Obor: Teologie křesťanských tradic

Bakalářská práce Ing. Jaromíra Vikukela srovnává dvě významné práce věnované v 16. století rozpravě o svobodné vůli, Erasmovu *Diatribu nebolí rozpravu o svobodné vůli* a Lutherovu *De servo arbitrio*. Práce má 60 stran (řádkováním 1, písmem 11), je tedy poměrně dlouhá. Je rozdělena do čtyř, nesouměrně velikých částí.

První část tvoří úvod, kde autor objasňuje, jak rozumí tématu své práce, představuje své základní prameny a překlady, z nichž v práci vychází, a formuluje dvě základní otázky: jaký je názor na existenci svobodné vůle u obou autorů; a jaká je, podle nich, role svobodné vůle v procesu ospravedlnění. Následuje část nazvaná historické souvislosti, která začíná autorovými obecnými úvahami o dějinách a o renesanci, pokračuje Erasmovým a Lutherovým životopisem a historií sporu. Autor v této části, která sice zahrnuje mnoho faktických informací, sahá spíše k populárnímu stylu psaní, v němž závěry (např. že Lutherův vztah k Erasmovi byl hned od počátku zatížen nedorozuměním – str.18), mohou předcházet nebo nahrazovat argumentaci. Třetí část je nazvána O svobodné vůli a jsou v ní vedle sebe postaveny výroky z *Diatriby* a z *De servo arbitrio*. Autor v detailu sleduje způsoby probírání svobodné vůle, výklad Písma a autoritu církevní tradice, zvláště ale řadí výroky ze Starého a z Nového zákona, které pro svobodu vůle hovoří, a ty, které ji zdánlivě vylučují, ty, které proti svobodné vůli cituje Luther a ty, které Erasmus vidí jako kompromisní řešení. Ač je vidět, že autor odvedl mnoho práce, aby detailně argumentaci zdokumentoval, struktura kapitoly je příliš poplatná poznámkám z textu, chybí jí systematický nadhled. Poslední část práce tvoří závěr, kde se autor vrací ke svým úvodním otázkám a říká, že, podle Erasmovy *Diatriby* není pro zbožný život křesťana ani nutné ani vhodné znát odpověď na otázku svobodné vůle. Lutherova pozice je taková, že i kdyby svobodná vůle existovala, Luther by ji nechtěl. Zpochybňovala by, totiž jistotu spásy (str.54). Autorovy závěry se opírají zejména o úvodní studii k *Diatribě* od Davida Santerníka a o popularizující práce Víta Machálka. Zahrnuto je několik dalších českých pramenů. Bibliografie je v práci rozdělena na primární a sekundární zdroje. Primární zdroje jsou dva – jeden ve více překladových verzích, sekundární zdroje zahrnují 11 položek, z nichž ovšem jen 4 se zabývají detailněji studovanou tématikou. Všechny jsou jen českojazyčné. Dále je zmíněno 7 internetových zdrojů. V rámci bakalářského studia Teologie křesťanských tradic není možné po autorovi chtít, aby pracoval s texty v jejich původních jazykových verzích, i když by to tématu jistě prospělo. Ale absenci

cizojazyčné sekundární literatury není možné omluvit stejným způsobem.

Práce je dlouhá a student na ní zjevně strávil mnoho času, ale má, kromě bibliografie, i další slabiny. Autor píše rozvlekle a velice květnatým jazykem, má sklony k tvrzením (nijak dál nerozebíraným), např. o povaze dějin, národním uvědomění (str.8). Čtenář se často ztrácí ve spirálách autorova myšlení, v odbočkách v argumentaci, v komentářích, u nichž není jasné, zda to jsou autorovy vlastní názory či názory někoho jiného (např. závěr, kde není jasné, co všechno autor přebírá od Sanetrníka, a co je jeho vlastní hodnocení. Struktura práce je zbytečně komplikovaná, autor se znovu vrací na podobná místa, která by bylo možné k sobě lépe vztáhnout (např. již zmíněné členění třetí kapitoly). Přes tyto nedostatky práci doporučuji k obhajobě s hodnocením C-D.

Jako otázky navrhuji:

1. Když se Erasmus takto detailně věnoval otázce svobodné vůle, proč ji nakonec odkládá? A co pro něj znamená „volnější“ výklad (viz str.54)?
2. V čem autor přebírá Sanetrníkovu interpretaci sporu, kde se od jeho interpretace liší?

2.9. 2016 v Praze

Ivana Noble